

FAKTABLAD

**Kunskap, kompetens och förnyelseförmåga
i Stockholm, Köpenhamn och Helsingfors**

**Länsstyrelsen arbetar för att stärka Stockholm som kunskapsregion.
Faktabladen är en del av Länsstyrelsens arbete med att utveckla en
kunskapspolitik och kompetensplattform i länet.
För mer information: www.lansstyrelsen.se/stockholm**

**Information om faktabladen:
Länsstyrelsen i Stockholms län
Avdelningen för tillväxt
Jonas Örtquist
Tel. 08-785 40 46 e-post jonas.ortquist@lansstyrelsen.se**

Stockholmsregionens spets!

Detta faktablad innehåller tre tematiska jämförelser som belyser Stockholmsregionens spets det vill säga regionens styrkeområden men även potentiella utvecklingsmöjligheter. Innehållet baseras på en benchmarking som Länsstyrelsen i Stockholm genomfört tillsammans med Hovedstadsregion och FORA (forsknings- och analysenhet inom Erhvervs- og Byggestyrelsen) i Köpenhamnsregionen samt Nylands förbund och Culminatum i Helsingforsregionen. I samarbetsprojektet Metropolitan Inc, som syftar till att stärka den regionala förmågan till förnyelse och utveckling, har huvudstadsregionerna tagit fram tre rapporter under 2010:

- Human resources and knowledge creation – an assessment of human resources and knowledge creation in the Stockholm, Helsinki and Copenhagen regions
- Entrepreneurship – an assessment of performance, education and venture capital in the Stockholm, Helsinki and Copenhagen regions
- Metro-regions and their unique assets - an assessment of specialized clusters in Stockholm, Helsinki and Copenhagen

En del av samarbetet handlar också om att bygga upp en databas med regional statistik för analyser och jämförelser mellan regioner.

Temat i detta faktablad speglar regionernas kunskapsutveckling, entreprenörskap och klustermiljöer. För ytterligare fördjupning finns underlagsrapporterna på Länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/stockholm.

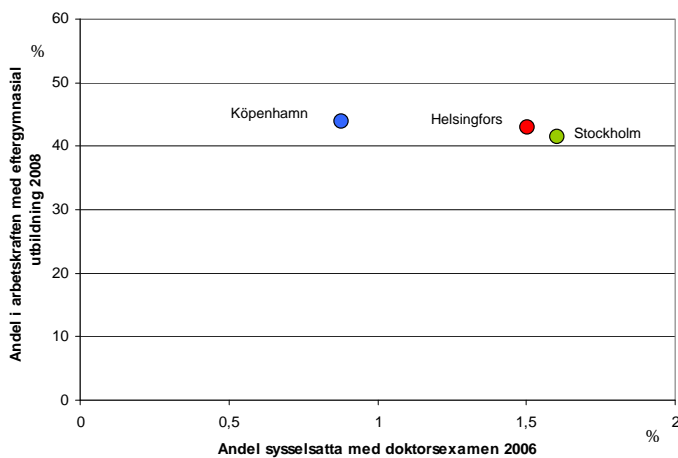
Kunskap, kompetens och förnyelseförmåga

Stockholmsregionen är en kunskaps- och innovationsdriven ekonomi. Tillgång till högutbildad kompetens och talang är därför avgörande för att Stockholmsregionen ska klara såväl arbetskraftsförsörjning som konkurrens från andra länder.

Tillväxt och lönsamhet skapas idag allt högre upp i värdekedjan och har medfört att företag i mindre utsträckning investerar i råvaror. Istället gör man större investeringar i humankapital. Arbetskraftens utbildningsnivå är därför central för näringslivets utveckling. De tre huvudstadsregionerna Stockholm, Köpenhamn och Helsingfors kännetecknas av kunskapsintensiva arbetsmarknader och delar ett antal utmaningar i framtiden. Det handlar bland annat om att öka intresset för naturvetenskap och teknik bland unga, attrahera fler studenter till högre utbildning samt stödja framväxten av starka forskningsmiljöer. De är viktiga områden som kan stärka regionernas långsiktiga förnyelseförmåga.

Tillgång till högutbildad kompetens är avgörande för Stockholmsregionens innovationsförmåga!

Regionernas kunskapsutveckling och förnyelseförmåga

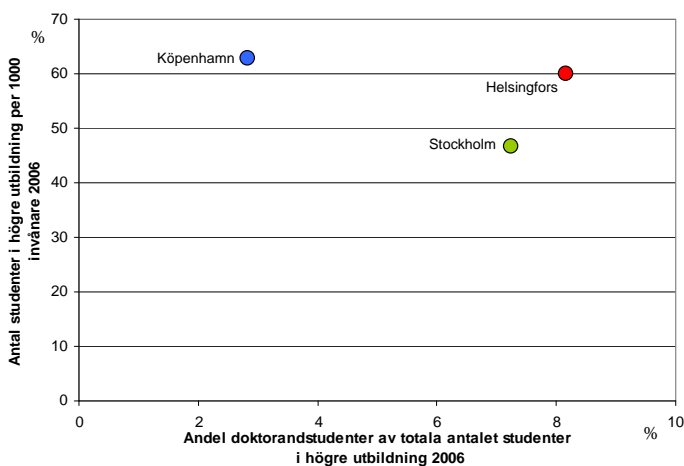
Källa: Eurostat, bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholm

4 av 10 i arbetskraften har eftergymnasial utbildning i Stockholmsregionen!

Utmärkande för de tre regionerna är att en förhållandevis hög andel i arbetskraften har eftergymnasial utbildning vilket är centralt för regionernas kunskapsutveckling. Tillgången till forskarutbildade är också viktig, särskilt för kunskapsintensiva branscher. Stockholmsregionen har högst andel sysselsatta med doktorsexamen, något som speglar regionens kunskapsintensiva arbetsmarknad. I Köpenhamn är andelen något lägre – en konsekvens av att färre doktorer utbildas i landet jämfört med Sverige och Finland.

Stockholmsregionen har högst andel sysselsatta med doktorsexamen av jämförelseregionerna!

Regionernas specialistkompetens och framtida kompetensförsörjning

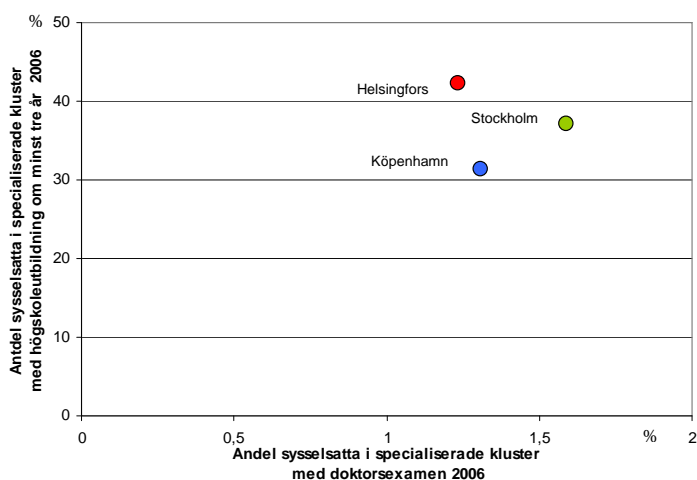

Källa: Eurostat, bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholm

Stockholmsregionen behöver fler i högre utbildning trots god återväxt av doktorander!

Den framtida kompetensförsörjningen förutsätter en stor andel studenter i högre utbildning. Antalet studenter i högre utbildning i relation till befolkningen ger ett mått på utbildningstakten i regionerna. Samtliga huvudstadsregioner, i synnerhet Stockholm, behöver öka den kritiska massan av högutbildade för att långsiktigt konkurrera med andra tillväxtregioner i Europa och övriga världen. Sammantaget har Stockholm och Helsingfors en jämförelsevis god återväxt av doktorander i relation till det totala antalet studenter. Det anses ofta vara en förutsättning för kompetensförsörjning och då i synnerhet i kunskapsintensiva branscher och yrken.

Regionernas koncentration av kvalificerad kompetens i ledande kluster

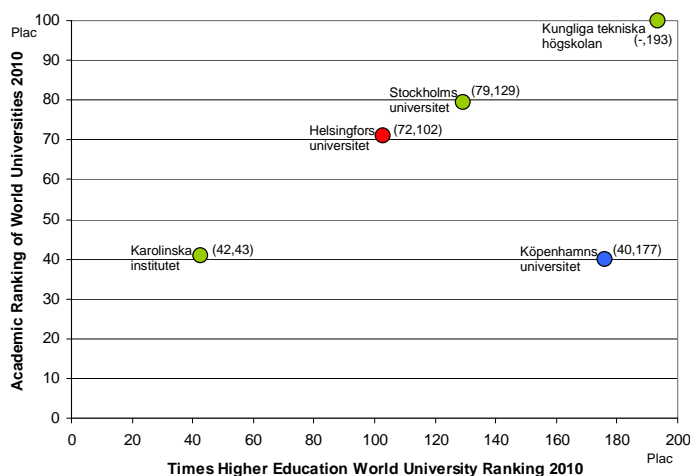
Källa: RAMS i respektive land, bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholm

Stockholmsregionen har en kritisk massa av spetskompetens i specialiserade kluster!

Kunskapsintensiva kluster inom bioteknik/medicin eller IT/telekom-sektorn med företag som AstraZeneca och Ericsson har ett stort behov av spetsutbildad kompetens för att kunna utvecklas i Stockholmsregionen. Andelen sysselsatta med doktorsexamen i Stockholms ledande kluster är högre än i övriga huvudstadsregioner. Utbudet av forskarutbildade i arbetskraften kan också ge andra effekter som att attrahera nya företag och investerare till regionen.

Regionernas universitet i internationell konkurrens – ranking 2010

Stockholmsregionens lärosäten har hög kvalitet och internationell konkurrenskraft!

Källa: Academic Ranking of World Universities och Times Higher Education bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholm

Universitet och högskolor skapar förutsättningar för tillväxt och är viktiga kunskapsproducenter i samhället. Internationella rankinglistor har betydelse för en regions förmåga att attrahera forskningsfinansiering, investeringar, företag, arbetskraft och studenter. Stockholmsregionens lärosäten utbildar studenter som förser näringsliv och offentlig sektor med kvalificerad kompetens som stärker regionens konkurrenskraft. Regionens lärosäten, med Karolinska institutet i spetsen, står sig väl i den internationella konkurrensen i de två mest prestigefyllda rankinglistorna över världens främsta universitet.

Entreprenörskap och tillväxt

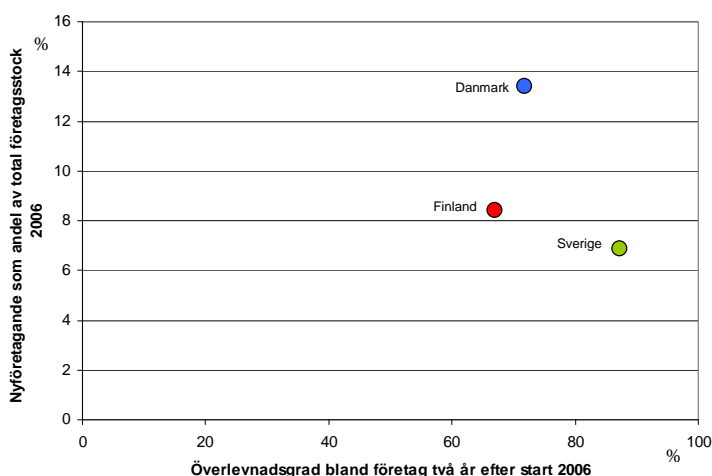
Entreprenörskap är en stark drivkraft för ekonomisk utveckling och tillväxt i en region. Nya företag stärker konkurrensen i branscher och stimulerar produktivitet, kreativitet och innovation på befintliga marknader.

Entreprenörskap är platsbundet i sin karaktär, det vill säga. aktiviteter äger rum i specifika miljöer, i företag eller organisationer och har direkta effekter på utvecklingen i städer och regioner. Ett sätt att öka tillväxten i en region är därför att stimulera entreprenörskap och innovationer.

Entreprenörskap och innovationer är viktiga komponenter för regional tillväxt!

Insatser för ett ökat entreprenörskap kan utvecklas genom att stärka bland annat två områden; *utbildningssystem* och *riskkapital*. Genom att stimulera undervisning och projekt med entreprenöriellt tänkande och företagande i utbildningssystemet kan uppkomsten av nya företag och innovationer främjas. I ett senare skede är tillgången till riskkapital viktig för att främja innovationer och investeringar i nya och befintliga företag. Sammantaget utgör dessa områden – vid sidan av bland annat nyföretagande, tillväxttakt och överlevnadsgrad bland företag - viktiga indikatorer då entreprenörskapet ska studeras. Det finns en potential att öka entreprenörskapet i samtliga huvudstadsregioner. Framtidens företagande finns i stor utsträckning inom den växande tjänstesektorn, inom vård och omsorg och andra växande framtidsbranscher som utgör en stor utmaning för regioner i världen.

Ländernas företagande och överlevnadsgrad bland företag

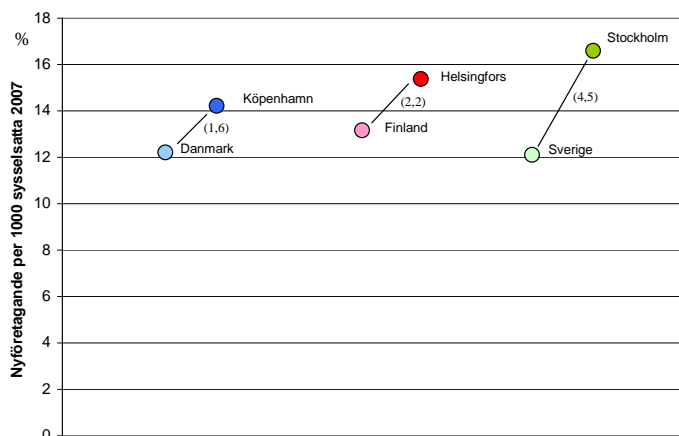
I Sverige är nyföretagandet relativt lågt men överlevnadsgraden hög!

Källa: Eurostat samt OECD, bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholm

Lika viktigt som att främja nyföretagande är att säkra överlevnad under den kritiska uppstartsfasen bland företag. Danmark utmärker sig med både ett förhållandevis högt nyföretagande och hög överlevnadsgrad bland företag i landet.

I Sverige arbetar många aktörer med att öka nyföretagandet då landet sedan många år uppvisar lägre nivåer än andra länder i EU. Däremot är överlevnadsgraden bland de företag som startas jämförelsevis hög i Sverige.

Regionernas entreprenörskap och nyföretagande

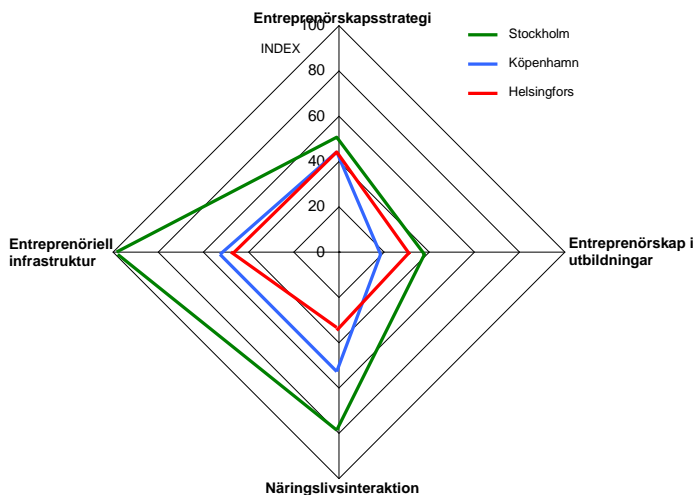

Stockholmsregionen har
högst nyföretagande av
huvudstadsregionerna!

Källa: OECD, bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholm

Gemensamt för huvudstadsregionerna är att de presterar bättre än landets genomsnitt med ett generellt högre nyföretagande. Stockholmsregionen utmärker sig med ett betydligt högre företagande i relation till sysselsatt befolkning än övriga Sverige och skillnaden mellan huvudstad/land är större än motsvarande andel i Köpenhamn och Helsingfors.

Entreprenörskap i universitet och högskola

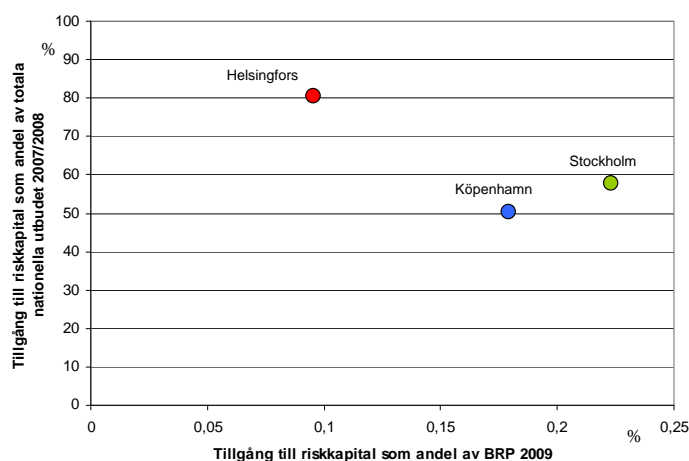

Stockholmsregionens
lärosäten har störst entreprenöriell kapacitet bland jämförelseregionerna!

Källa: Enkät FORA, bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholm

Ett lärosätes entreprenöriella kapacitet kan mätas genom att studera till exempel integrerade entreprenörskapskurser i utbildningar, samverkan med näringslivet, entreprenöriell infrastruktur i organisationen samt universitetsledningens strategiska entreprenörskapsarbete. Stockholms lärosäten uppvisar högre indexvärden (viktat genomsnittligt resultat) än studerade universitet i Köpenhamn och Helsingfors inom samtliga analyserade områden. 1999 startade Stockholm School of Entrepreneurship bland regionens fem ledande universitet och högskolor. Den entreprenöriella kapaciteten bland Stockholms lärosäten är sannolikt ett resultat av denna satsning.

Regionernas tillgång till riskkapital

Stockholmsregionen
har en förhållandevis
god tillgång till
riskkapital!

Källa: Vækstfonden, SVCA, FVCA, bearbetning av
Länsstyrelsen i Stockholms län (Mätmodellen)

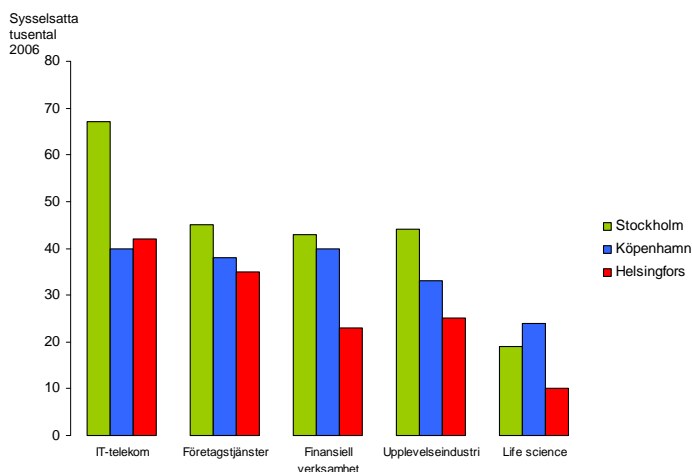
För att främja entreprenörskap och innovationer i branscher och företag är tillgång till riskkapital en viktig förutsättning för näringslivets möjligheter att utveckla och kommersialisera nya affärsidéer. Storleken och fördelningen av riskkapital varierar emellertid mellan olika branscher. Riskkapitalister som investerar i tillväxtföretag ger ofta strategiskt stöd eller tillgång till nätverk och kompetenser som stärker innovationsförmågan i företaget. En majoritet av riskkapitalet i Sverige, Danmark och Finland är koncentrerat till huvudstadsregionerna. Det gäller i synnerhet för Finland och Helsingforsregionen. Stockholmsregionen har också en förhållandevis stor tillgång till riskkapital i relation till bruttoregionprodukten jämfört med Köpenhamn och Helsingfors.

Kluster och innovativa miljöer

Utvecklingen mot en mer kunskapsbaserad ekonomi har skapat nya förutsättningar för näringsliv och företag. Lärande, flexibilitet och innovation är avgörande för konkurrenskraften där kluster och innovativa miljöer spelar en allt viktigare roll för förmågan att skapa tillväxt i företag och i regioner. För att klara konkurrensen i den globala ekonomin behöver företag befinna sig högt upp i värdekedjan. Kluster blir i sammanhanget ett medel för att skapa tillväxt i företag och branscher. Framgångsrika kluster kännetecknas framför allt av tillgång till avancerad kunskap och hög produktivitet. Kluster kan också ha en stark attraktionskraft och locka till sig såväl investerare som företag och talanger med spetskompetens. Stockholm, Köpenhamn och Helsingfors har idag några av Europas starkaste kluster inom bl.a. IKT och Life science. Regionerna har stimulerat framväxten av innovativa miljöer där det offentliga och privata samspelar med akademien på ett framgångsrikt sätt. Det finns ett antal globala trender där nya områden och marknader växer fram. Inom *clean-tech*, *health-tech* och *kreativa sektorn* finns förutsättningar att understödja framtidens kluster – en av många utmaningar de tre huvudstadsregionerna står inför.

Framväxten av kluster är en stark drivkraft för tillväxt och utveckling i en region

Regionernas sysselsättning i konkurrenskraftiga kluster

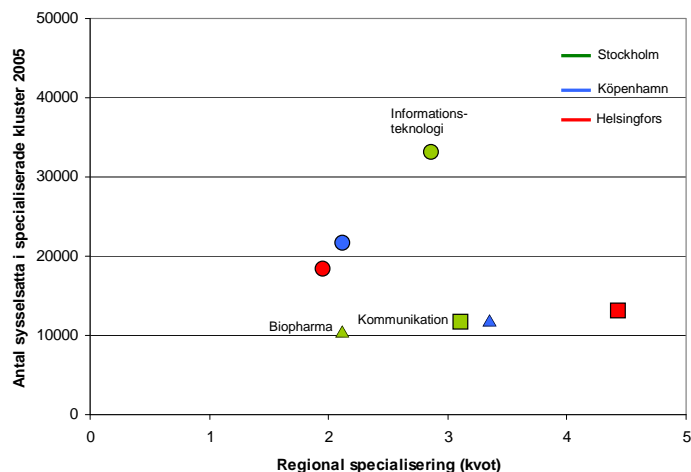

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholm

Stockholm har flest sysselsatta i konkurrenskraftiga kluster!

Stockholm har flest antal anställda inom framförallt IT-telekom, ett kluster som återhämtat sig efter nedgången i 2000-talets början. Därutöver har regionen en stark position som Nordens finanscenter med ett stort antal sysselsatta inom bank och finans. Storleken på ett kluster är däremot inte avgörande för företagets konkurrenskraft och produktivitet. Lika viktigt är innehållsvärdet på de produkter eller tjänster som tillhandahålls, något som bättre avspeglas i graden av specialisering.

Regional specialisering i kluster

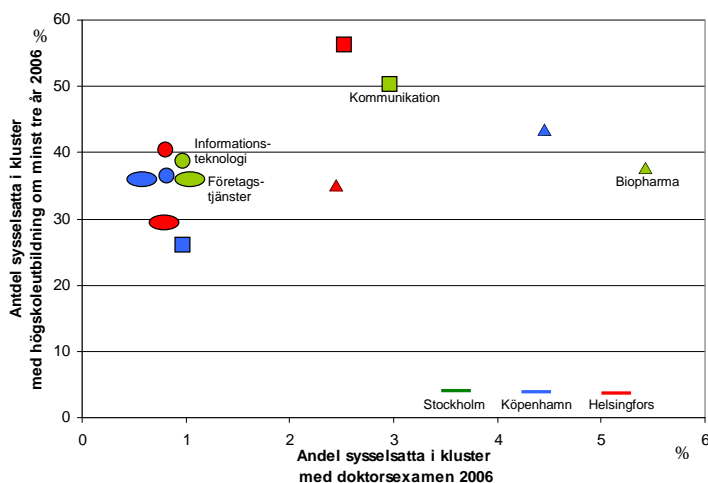

Stockholmsregionen uppvisar en stark specialisering i IKT-kluster!

Källa: European Cluster Observatory, bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholm

Stockholm leder utvecklingen i IT-klustret, Helsingfors dominerar inom Kommunikation (del av IKT-sektorn) och Köpenhamn har ett komparativt övertag inom Biomedicin (Biopharma). Graden av specialisering är särskilt hög inom Kommunikation i Stockholm och Helsingfors, trots att antalet anställda är förhållandevis lågt. Kista Science City, Stockholmsregionens IKT-kluster, med företag som Ericsson i spetsen, tillhör världens mest inflytelserika nav för högteknologi och de c.a. 100 företagen återfinns både inom Informationsteknologi och Kommunikation.

Regionernas kunskapsintensiva kluster

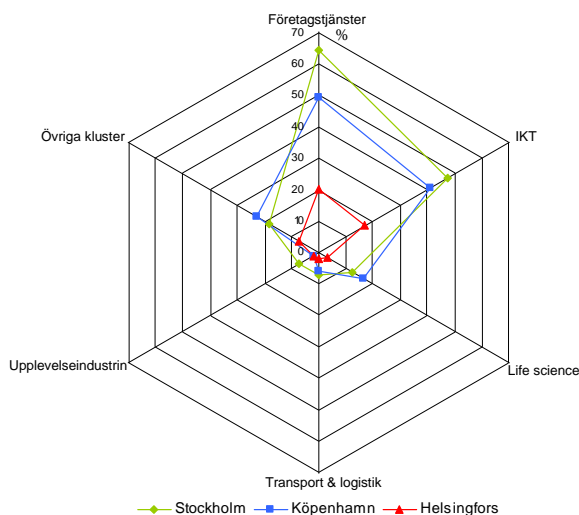
Stockholmsregionens kluster är mest kunskapsintensiva!

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholm

Kunskapsintensiva kluster med högt utbildade medarbetare har större förnyelseförmåga och innovationskraft. Stockholmsregionen har en hög andel sysselsatta med eftergymnasial utbildning i regionens kluster och särskilt många med doktorsexamen finns i Biopharmaklustret. Allra högsta andel med eftergymnasial utbildning finns emellertid i Kommunikationsklustret i Helsingfors med företag som Nokia i spetsen. Sammantaget har de tre huvudstadsregionerna starka kluster och innovativa miljöer som främjar utveckling inom flertalet sektorer.

Utländska direktinvesteringar (FDI) i regionernas kluster 2006-2008

I Stockholmsregionen är FDI störst inom IKT, Företagstjänster och Upplevelseindustrin!

Källa: European Investment Monitor, bearbetning av Länsstyrelsen i Stockholms län

Kunskapsintensiva kluster med starka forskningsmiljöer är attraktiva för investerare och globala företag. Nivån på utländska direktinvesteringar (FDI) i olika sektorer och branscher ger en indikation på klustrens globala konkurrenskraft. Europas ledande regioner med störst FDI är London, Paris och Barcelona även om framförallt Stockholm och Köpenhamn står sig förhållandevis väl i den europeiska konkurrensen. Bland de nordiska huvudstadsregionerna är utländska direktinvesteringar störst i kluster inom Företagstjänster, IKT och Life science.